

22 вересня згідно з розпорядженням Президента України від 18 серпня 2002 року – День партизанської слави

Важливе місце в антифашистській боротьбі Закарпаття у роки другої світової війни посідає партизанський рух. Його початком слід вважати висадку парашутно-десантної групи Олекси Борканюка в складі семи осіб у Карпатах 4 січня 1942 року.

Завданням цієї групи було організація партизанських загонів, підірив мостів, залізниць та інших військових стратегічних об'єктів. Та все це, з відомих причин, здійснити не вдалося. 12 лютого 1942 року Олексу Борканюка заарештували, а інших учасників фашисти розстріляли. 25 вересня 1942 року в Будапешті закритий суд військового трибуналу засудив Олексу Борканюка до страти і він був повішений угорсько-фашистською контррозвідкою.

Перед смертю, в ніч з 2 на 3 жовтня, наче підводячи підсумок пройденого шляху боротьби і життя, Олекса Борканюк написав передсмертний лист-заповіт своїй дружині і дочці: "Моя люба, дорога Ціко, моя дорога дочко Олечко! Не було ні дня, ні години, коли б я про вас не думав. Я безмежно бажав повернутись до вас і продовжувати наше прекрасне сімейне життя. Не судилося мені... Воєнний суд засудив мене на смерть. Ці рядки пишу за кілька хвилин перед смертю. Почуваю себе здоровим, повним енергії, необмеженої охоти до життя... І нема рятунку. Мушу умирати. Зате йду на смерть сміло, мужньо, так, як людям мого покоління належить..."

Прощайте дорогі!" Будапешт, 3 жовтня 1942 р. З наближенням Червоної Армії до Карпат на Закарпатті активізувалася збройна партизанська боротьба. Допомогу в її розгортанні надавав Український штаб партизанського руху, який у травні 1944 року почав готувати національні організаторські партизанські групи для десантування на території Чехословаччини, Угорщини, Румунії. До 10 серпня 1944 р. в тил ворога десантувало 32 організаторські групи в складі 419 осіб, у т.ч. в Чехословаччину – 12, в Угорщину – 8 груп. У роки другої світової війни Олександр Тканку тричі із групами приходилось десантуватися і партизанити у ворожому тилу на Харківщині, Придністров'ї та Буковині. За умілі оперативні дії йому було присвоєно звання Герой Радянського Союзу. У червні 1944 р. підполковник О.Тканко отримав нове завдання – десантуватися на Закарпатті. У ніч з 25 на 26 липня 1944 р. партизанська група на чолі з Тканком приземлилася на полонині Рівні.

У своїх спогадах Олександр Васильович дякує побратимам із Закарпаття, які прийняли його як рідного. Пізніше закарпатці поповнили загони Тканка і Русина.

За чотири місяці 1944 року партизанські з'єднання Героя Радянського Союзу О.Тканка та В.Русина знищили понад одну тисячу солдатів та офіцерів ворога, підірвали 5 ешелонів з військовою технікою, спалили 40 вагонів та взяли багато трофеїв.

Відразу після визволення Закарпаття від німецько-фашистських загарбників 28 жовтня 1944 р. партизанські з'єднання були розформовані,

більшість бійців влилась у діючу бойову армію, а командири партизанських загонів на чолі з своїм командиром О.Тканком залишилися на Закарпатті створювати народні комітети та народні дружини, забезпечувати охорону кордонів та громадського порядку. Згодом підполковника Тканка призначають начальником Центрального штабу народних дружин і Головної міліції.

На полонині Рівній на честь висадки згаданих партизанських груп встановлено обеліск.

Указом Президента Верховної Ради СРСР від 8 травня 1965 р. "За особливі заслуги, мужність і героїзм, виявлені в боротьбі проти німецько-фашистських загарбників у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 р.р." Олексію Борканюку присвоєно звання Герой Радянського Союзу. Після війни тіло О.Борканюка з Будапешта перевезли у Рахів, а на могилі спорудили пам'ятник. На жаль, пішли із життя колишні командири партизанського з'єднання О.Тканко та В.Русин. Залишилися живими тільки П.Юрина та вдови О.Пічкара, Г.Головка-Плохотника, Н.Казначеева-Єрмолаєва, Г.Юричка, Г.Стеца.

Хай покійним земля буде пухом і Царство Небесне, а живим бажаємо міцного здоров'я та довгих років життя.

Партизани біля будинку, в якому був розміщений штаб партизанського з'єднання В.П.Русина

Командири об'єданого партизанського загону Усти-Прищепи: зліва - направо: І.Г.Казначеев, І.С. Прищепи, Уста

Тканко О.В., командир партизанського з'єднання, Герой СРСР

Командний склад партизанського з'єднання В.П.Русина

Командний склад партизанського з'єднання А.В.Тканка